

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

355261-119111-PG

Uw brief

153180.06u

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Datum 23 april 2014
Betreft Commissiebrief inzake Evaluatie Embryowet en Wet
donorgegevens kunstmatige bevruchting

Geachte voorzitter,

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de vragen die leden van uw Kamer op 26 maart jl. hebben gesteld en opmerkingen die zij hebben gemaakt naar aanleiding van de evaluatie van de Embryowet en de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (uw kenmerk 153180.06u). Mede namens de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie geef ik hieronder mijn reactie.

Allereerst ga ik in op uw opmerkingen omtrent donorschap en financiële aanspraken. Als een vrouw kiest voor een bevruchting met gebruik van een onbekende donor, dus met donorzaad uit een spermakliniek van een man die de vrouw niet kent, dan is het uitgesloten dat financiële aanspraken op de donor kunnen worden gemaakt. De donor is niet te kwalificeren als "verwekker" of "levensgezel van de moeder die heeft ingestemd met een daad die de verwekking tot gevolg kan hebben gehad" in de zin van de wet. Alleen de "verwekker" of "levensgezel van de moeder die heeft ingestemd met een daad die de verwekking tot gevolg kan hebben gehad" zijn immers alimentatieplichtig. De leden van de commissie constateren dat de hoedanigheid van onbekende donor en verwekker of instemmende levensgezel nooit kan samenvallen, wat impliceert dat de onbekende donor nooit alimentatieplichtig kan zijn. Deze stelling kan ik alleen maar onderschrijven.

Als een vrouw gebruik maakt van een bekende donor kan het kind een financiële aanspraak op de donor hebben, als deze is te aan te merken als instemmende levensgezel en het kind maar één juridische ouder heeft: de vrouw uit wie het is geboren. De instemmende levensgezel is op grond van artikel 1: 394 BW als ware hij ouder verplicht tot het voorzien in de kosten van verzorging en opvoeding van het kind. Voor een actie op grond van artikel 1: 394 Burgerlijk Wetboek is niet vereist dat zijn ouderschap eerst gerechtelijk wordt vastgesteld. Door gerechtelijke vaststelling ontstaat juridisch ouderschap en dat is in dit geval niet nodig.

De commissie constateert dat de wetgever niet geïnteresseerd is in hoe een kind verwekt wordt binnen een relatie. Een donor is volgens de commissie per definitie iemand die buiten de relatie waarin het kind geboren wordt staat en kan dus niet tevens de instemmende levensgezel zijn.

Kenmerk
355261-119111-PG

Dit punt kan ik niet onderschrijven, omdat dit niet altijd het geval is. Bij een IVF-behandeling is sprake van bevruchting van een eicel met sperma buiten het lichaam van de aanstaande moeder. Het sperma kan afkomstig zijn van de partner van de aanstaande moeder of van een derde. Als het sperma afkomstig is van de partner van de aanstaande moeder, dan geldt deze man als donor. De man wordt als verwekker aangemerkt als hij de zwangerschap op natuurlijke wijze met de moeder heeft doen ontstaan. Dat is niet het geval bij een IVF-behandeling. De partner is echter wel de instemmende levensgezel, die toestemming geeft voor een behandeling die de verwekking van het kind tot gevolg kan hebben. De donor én de instemmende levensgezel zijn in dat geval één en dezelfde persoon.

De commissie vervolgt met de vraag om een reactie op de uitzonderlijke situatie dat in de rechtspraak in twee gevallen is bepaald dat een donor, niet zijnde de instemmende levensgezel, toch onderhoudsplichtig was. In deze gevallen had de moeder met haar vrouwelijke partner een kind gekregen met behulp van het sperma van een bekende donor. Nadat de relatie van de moeder en haar vrouw was beëindigd, is de donor met de moeder in het huwelijk getreden en heeft in gezinsverband met de moeder en het met zijn zaad verwekte kind samengeleefd. De donor werd als gevolg van het feit dat hij met de moeder van het kind in het huwelijk trad onderhoudsplichtig. De echtgenoot van de moeder is immers de stiefouder van het kind en in die hoedanigheid onderhoudsplichtig (art. 1:395 BW). Dat de man ook de donor was met behulp van wiens zaad het kind is verwekt, is daarbij feitelijk niet relevant.

Daarnaast geeft u aan graag op de hoogte te worden gehouden aangaande mijn verzoek aan de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG) en de Vereniging voor Klinisch Embryologen (KLEM) om bij het actualiseren van hun Modelreglement specifiek te kijken naar de leeftijdsgrens van de IVF-behandeling en de mogelijke aanpassing daarvan. Zoals u in uw brief voorstelt, zal ik u op de hoogte houden en u een afschrift sturen van mijn verzoek aan de NVOG en KLEM.

Hoogachtend,
de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

mw. drs. E.I. Schippers